

MIRAI

Forskningsutbyte med Japan

Fakta om MIRAI:
MIRAI betyder framtid på japanska.

MIRAI är ett samarbete mellan 17 svenska och japanska universitet, med syfte att bidra till långsiktig forskning, samarbete och att främja Sverige och Japan som nationer med världsledande storskalig forskningsinfrastruktur.

Hur förbereder man inför en gästande forskares besök?

En japansk geriatriker och forskare, Yukari Hattori, hade bett att få komma och besöka Umeå universitet i februari 2026. Jag hade besökt henne i Tokyo universitet en dag i oktober 2025 och fick då en rundvandring på hennes universitet. Hon jobbar i öppenvård och forskar om livets slutskede för geriatriska patienter, samt sitter med i styrelsen för den japanska motsvarigheten Svensk Geriatrisk Förening. Nu var det dags att förbereda hennes besök i Umeå.

Praktiska förberedelser

Det jag inte kände till var att man bör skriva ett "letter of invitation", där man översiktligt beskriver vad som erbjuds, främst i form av tillfällen där hon skulle få möjlighet att presentera sin forskning. Jag tog hjälp av AI för att få förslag på vanliga formuleringar på engelska. Hon hade också uttryckt

att hon gärna ville besöka något äldreboende, så det gällde att inventera kontaktnätet efter personer som kunde guida runt på äldreboenden.

Värd för första gången

Inför besöket blev flera frågor aktuella. Vad skall man visa för en gästande kollega från ett annat land, när det gäller

universitetet och sjukhuset, men också vad man ska visa av Sverige? Eftersom det var första gången för mig att vara värd, var det också oklart vad som förväntades av mig.

Yukari fascinerades av att vi har så mycket konst i offentliga miljöer.

Första dagen, besök på konstmuseum och titta på offentlig konst.

Söndag – ankomst

Yukari kom på en söndag morgon. Jag hämtade upp henne på flygplatsen och eftersom hon hade kunnat sova större delen av resan, blev det dags för lite lokal guidning. Jag visade runt i Umeå och saker som är typiskt svenska. Något som fascinerade henne var två butiker i Umeå centrum som enbart säljer godis.

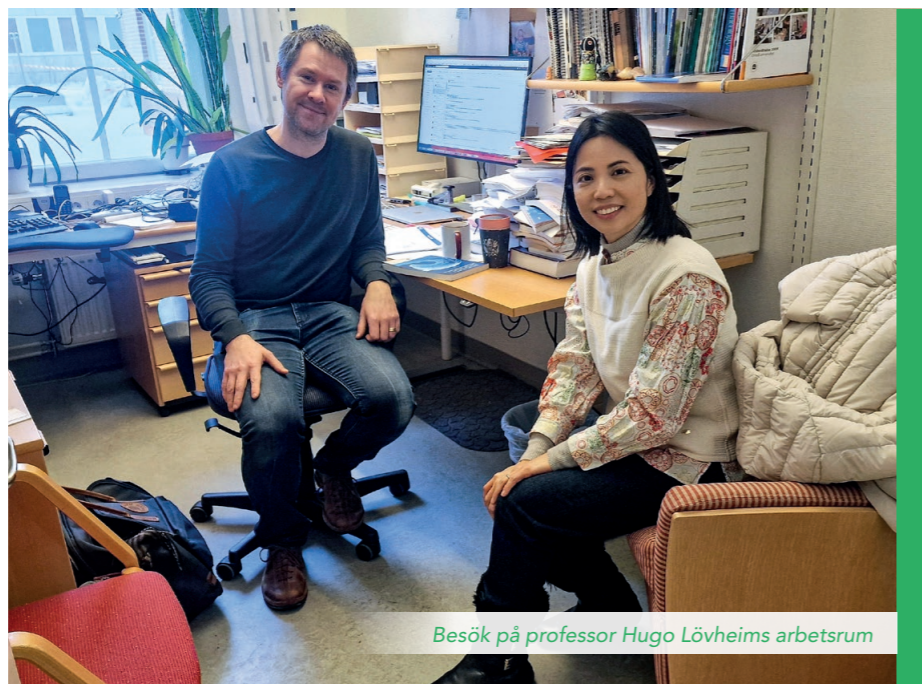
På kvällen åkte vi på norrskenssafari, till en plats utanför Umeå med ringa ljusförening. Hon var rätt trött när jag lämnade av henne på hotellet.

Måndag

Vi började med rundvandring på Umeå universitet. Först ut var International Office. Sen besökte vi min kollega professor Hugo Lövheim och därefter en allmän rundvandring på universitetet.

Eftersom jag är uppvuxen i Umeå besökte vi mina föräldrar i Umeå centrala delar. Mina gamla föräldrar klarade sig tämligen väl på skolengelskan och det märktes att Yukari är van att besöka äldre i deras egna hem från jobbet som öppenvårdsgeriatriker i Tokyo.

Min 89-åriga svärfar visar upp sitt gesällprov som urmakare: en klocka han har gjort själv. Yukari menade att hantverkare är mycket uppskattade och vördade i Japan och kallas "national treasures".

Besök på professor Hugo Lövheims arbetsrum

Semla – fettisdagen till ära.

Tisdag

Fettisdag till ära så hade en forskarkollega ordnat med semlor inför vårt Teamsmöte. Forskarmötet var med andra japanska forskare som befann sig i Japan.

På eftermiddagen fick Yukari besöka några äldreboende i en grannkommun, guidad av en doktorand inom

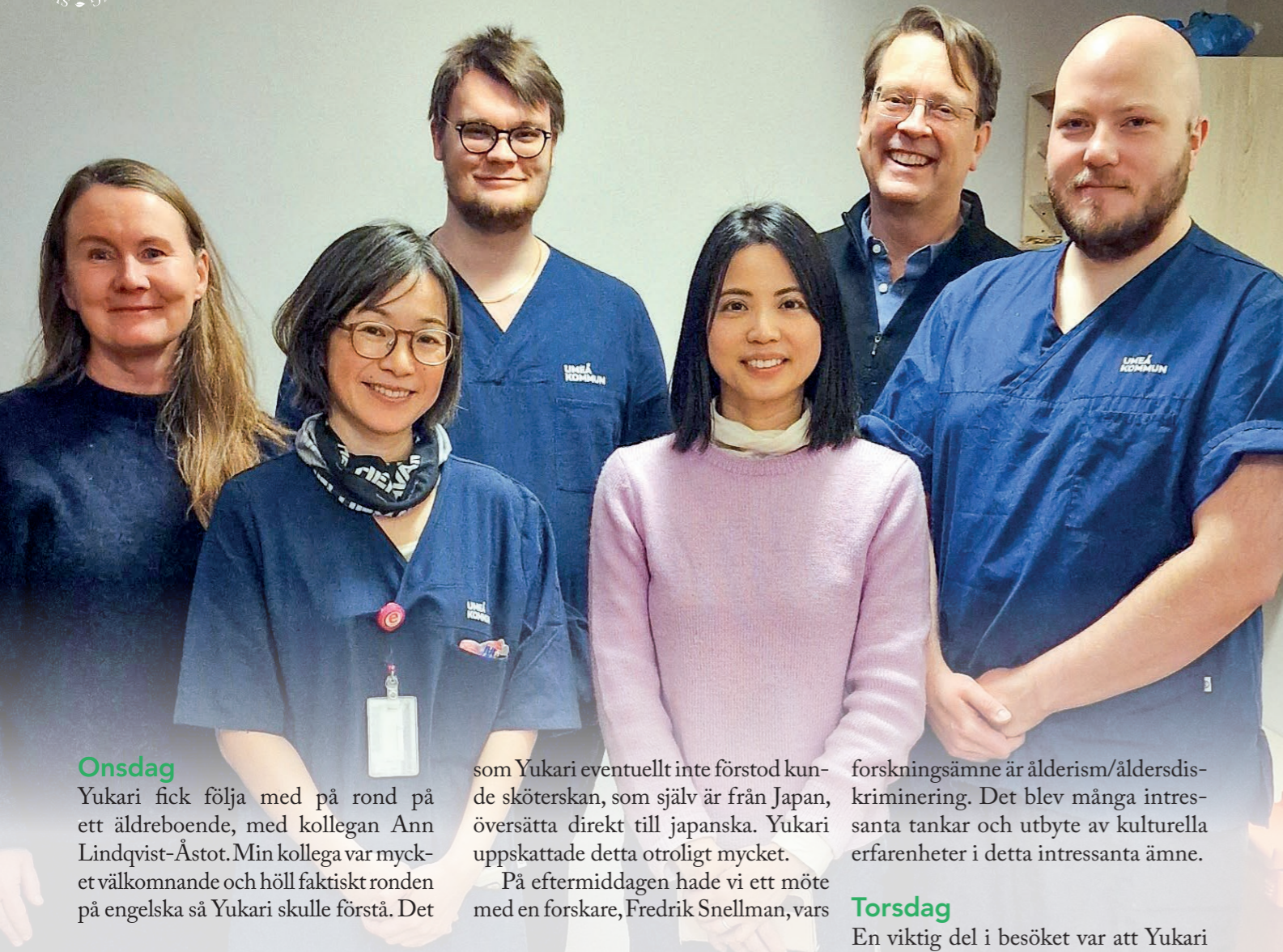
omvårdnad. Doktoranden har tidigare arbetat på dessa boenden och kunde på ett initierat sätt visa runt. Han kunde dessutom peka ut intressanta skillnader mellan de två äldreboendena i centralorten, eftersom hans forskningsämne är ledarskap på äldreboenden.

På kvällen bjöd min kollega Hugo på middag i sitt eget hem tillsammans med sin familj. Det blev god mat och mycket övande på engelska för Hugos barn i 9–15-årsåldern. Dagen avslutades med hembakade semlor.

Yukari hyvlar ost för första gången

Onsdag

Yukari fick följa med på rond på ett äldreboende, med kollegan Ann Lindqvist-Åstot. Min kollega var mycket välkomnande och höll faktiskt ronden på engelska så Yukari skulle förstå. Det

som Yukari eventuellt inte förstod kunde sköterskan, som själv är från Japan, översätta direkt till japanska. Yukari uppskattade detta otroligt mycket.

På eftermiddagen hade vi ett möte med en forskare, Fredrik Snellman, vars

forskningsämne är ålderism/åldersdiskriminering. Det blev många intressanta tankar och utbyte av kulturella erfarenheter i detta intressanta ämne.

Torsdag

En viktig del i besöket var att Yukari skulle få presentera sin forskning. På torsdagmorgonen fick Yukari presentera sin forskning för läkarna på Umeås geriatriska klinik. Cirka tjugo läkare kom för att lyssna när Yukari presenterade sin forskning om palliation för geriatriska patienter i öppenvård. Det blev en lyckad presentation som verkar ha uppskattats av kollegorna på geriatriska kliniken.

Det blev många frågor från åhörarna. Yukari pratar utmärkt engelska vilket underlättar förståelsen av budskapet under presentationen och överbryggar kulturella skillnader.

Resten av dagen var jag lite bekymrad för jag hade inget inbokat i schema för Yukari. Det visade sig att hon blev glad åt "egen tid" att själv utforska Umeå och handla souvenirer och presenter till sin familj och vänner där hemma. Det blev en viktig erfarenhet för mig att inte boka in alltför mycket i schemat

Yukari föreläser om sin forskning för kollegor på geriatrikliniken

Lunch på kafé "Nian"

när man har en gästande forskare eller läkare från annat land.

Fredag

På sista dagen fick Yukari presentera sin forskning för nätverket Post-Docs vid Umeå Centre of Health Science (U-CHEC). Morgonmötet började med att en annan japansk forskare presenterade sin forskning inom pediatrik innan Yukari fick presentera sin geriatriska forskning.

Lunch avnjöts på klassiska fiket "nian" (på nionde och högsta våningen) där många läkarstudenter äter lunch.

På eftermiddagen handlade vi mat inför kvällens aktivitet: "Swedish cooking-class" (en charmig omskrivning för att låta sin gäst hjälpa till med att laga middagen).

Vad bjuder man på när man vill bjuda på något speciellt från Sverige och Norrland? Det blev löjrom till förrätt, renskav till huvudrätt och hjortron till efterrätt.

Lördag – avresa

Veckan gick fort och det blev avsked på flygplatsen. Yukari hade även planerat in en dag i Stockholm innan resan hem till Japan.

Föreläsning för Post-Docs

Vad drar jag för insikter av besöket?

Väldigt givande att få dela med sig och visa upp sitt universitet. Viktigt att inte planera all tid, utan planera in tid där besökaren får "rå sig själv". Det tar mycket tid att planera och engagera kollegor, vänner och bekanta för att göra besöket minnesvärt. För att Yukari skulle få chans att träffa geriatriska människor i hemmiljö och göra besöket mera personligt, besökte vi både mina föräldrar och svärföräldrar. Det är vettigt att fundera hur personlig man vill vara, samtidigt är personliga möten, då man får besöka någons hem, oftast det som kan

ge mest vid ett besök i ett annat land.

Yukari delade med sig av ett talesätt som jag inte hade hört: "Geriatrics never gets old". En lek med det faktum att patientgruppen per definition är gammal. Samtidigt är geriatrik ett område som, trots sina gamla patienter, alltid känns nytt och att arbetet med äldre bjuder på nya utmaningar varje dag. Det blir helt enkelt aldrig "gammalt" eller uttjatat för dem som jobbar med det.

Johan Niklasson,
Överläkare och docent i geriatrik